



**Qorti tal-Maġistrati (Malta)
Bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali**

Maġistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Illum, 13 ta' Frar, 2025

**Il-Pulizija
(Supretendent Jonathan Ransley)**

-vs-

Thomas Camilleri, detentur tal-Karta tal-Identità numru 570788M

Kumpilazzjoni Nru. 814/2015

Il-Qorti,

Rat l-akkużi miġjuba fil-konfront tal-imputat **Thomas Camilleri** u cioè talli:

F'xi hin bejn it-18 ta' Settembru 2015 u l-21 ta' Settembru 2015:

1. B'mezzi kontra l-ligi jew billi għamel użu ta' ismijiet foloz jew ta' kwalifiki foloz, jew billi inqeda b'qerq iehor, ingann jew billi wera haġa b'ohra sabiex iġieghel jitwemmen l-eżistenza ta' intrapriżi foloz, jew ta' hila, setgħa fuq haddiehor jew ta' krediti immaġinarji, jew sabiex iqanqal tama jew biża, dwar xi grajja kimerika, għamel qligh bi hsara ta' haddiehor tas-somma ta' tliet mitt ewro (euro 300) u dan għad-dannu ta' Vincent Azzopardi u/jew persuni ohra, ai termini tal-artikolu 308 tal-kap 9 tal-ligijiet ta' Malta;
2. Għamel xi qligh iehor b'qerq, mhux imsemmi fl-artikolu ta' qabel dan is-sub-titolu (Sub-titolu III, fuq il-Frodi) għad-dannu ta' Vincent Azzopardi u/jew persuni ohra ai termini tal-Artikolu 309 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

3. Talab, ircieva jew aċċetta xi offerta jew wegħda ta' xi vantaġġ mhux xieraq għalih nnifsu jew għal xi hadd ieħor bil-għan li jeżerċita xi influwenza mhux xierqa bħalma hemm imsemmi fis-subartikolu (1) tal-artikolu 121A tal-kapitolu 9 tal-ligijiet ta' Malta.

Ukoll talli għal-ħabta tal-4:45 ta' filgħodu tat-18 t' Awwissu 2015:

4. Ikkommetta serq ta' *playstation* għad-detriment ta' Darren Briffa u/jew persuni ohra liema serq huwa aggravat bil-hin;

Ukoll talli għal ħabta ta' bejn il-5:00 ta' wara nofsinhar u is-7:00 ta' filgħaxija tat-18 t' Awwissu 2015

5. B'mezzi kontra l-ligi, jew billi għamel użu ta' ismijiet foloz, jew ta' kwalifiki foloz, jew billi inqeda b'qerq ieħor, ingann jew billi wera haġa b'ohra sabiex iġieghel jitwemmen l-eżistenza ta' intrapriżi foloz jew ta' hila, setgħa fuq hadd ieħor jew a' krediti immaginarji, jew sabiex iqanqal tama jew biża' dwar xi ġrajja kimerika, għamel qligħ bi ħsara ta' haddieħor tas-somma hames mitt Ewro (Euro 500) u dan għad-dannu ta' Nicholas Meilaq u/jew persuni ohra, ai termini tal-artikolu 308 tal-kap 9 tal-ligijiet ta' Malta;
6. Għamel xi qligħ ieħor b'qerq, mhux imsemmi fl-artikolu ta' qabel dan is-subtitolu (Sub titolu III, Fuq il-Frodi) għad-dannu ta' Nicholas Meilaq u/jew persuni ohra, ai termini tal-artikolu 309 tal-kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ukoll talli għal ħabta tat-8:00 ta' filgħaxija tas-6 ta' Lulju 2015:

7. B'mezzi kontra l-Ligi, jew billi għamel użu ta' ismijiet foloz, jew ta' kwalifiki foloz, jew billi inqeda b'qerq ieħor, ingann jew billi wera haġa b'ohra sabiex iġieghel jitwemmen l-eżistenza ta' intrapriżi foloz, jew ta' hila, setgħa fuq haddieħor, jew ta' krediti immaginarji jew sabiex iqanqal tama jew biża' dwar xi ġrajja kimerika, għamel qligħ bi ħsara ta' haddieħor tas-somma ta' mitejn Ewro (Euro 200) u dan għad-dannu ta' Raymond Grech Marguerat u/jew persuni ohra, ai termini tal-artikolu 308 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
8. Għamel xi qligħ ieħor b'qerq mhux imsemmi fl-artikolu ta' qabel dan is-sub titolu (Sub titolu III, fuq il-Frodi) għad-dannu ta' Raymond Grech Marguerat u/jew persuni ohra, ai termini tal-Artikolu 309 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta

Ukoll talli għal ħabta tat-3:00 ta' waranofsinhar tat-2 ta' Lulju 2015:

9. Approprija ruħu, billi dawwar bi profitt għalih jew għal persuna ohra, min haġa ta' haddieħor u cioè mobile phone Samsung S4 li kien ġie fdat jew ikkunsinnata lilu taht titolu illi jgħib miegħu l-obbligu tar-radd tal-haġa jew li jsir użu speċifikat għad-detriment ta' Jonathan Baldacchino u/jew persuni ohra;

Ukoll talli:

10. Sar reċidiv ai termini tal-artikoli 49 u 50 tal-Kap 9 tal-ligijiet ta' Malta, b'sentenza mogħtija lil mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) liema sentenza saret definittiva u ma tistax tiġi mibdula

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tad-29 ta' Marzu 2021, li permezz tagħha, l-atti ġew rinviati lil din il-Qorti sabiex tiddeċiedi l-każ mill-ġdid hlief f'dawk l-imputazzjonijiet li minnhom kien ġie liberat l-imputat fis-sentenza tal-21 ta' Ġunju 2018;

Rat is-sentenza ta' din il-Qorti diversament preseduta tal-21 ta' Ġunju 2018 li permezz tagħha l-imputat ġie liberat mir-raba, is-seba' u t-tmien imputazzjoni;

Rat il-kunsens ta' l-Avukat Ġenerali sabiex il-każ jiġi trattat bi proċedura sommarja;¹

Illi din il-kawża ġiet assenjata lil din il-Qorti kif preseduta fl-"Assenjazzjonijiet ta' Kawża" mogħti mis-S.T.O. Prim Imħallef Mark Chetcuti fit-2 ta' Frar, 2024.

Illi l-ewwel seduta minn din il-Qorti kif preseduta saret fl-20 ta' Mejju, 2024.

Semgħet ix-xhieda.

Semgħet is-sottomissjonijiet magħmula mill-prosekuzzjoni u mid-difiża dwar il-piena.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat:

Illi qabel xejn jingħad li l-Qorti mhux ser tagħmel riferenza għall-provi li jirrigwardaw l-imputazzjonijiet li minnhom ġie liberat l-imputat;

IL-PROVI

Fl-istqarrija rilaxxata nhar il-5 ta' Ottubru 2015, fejn l-imputat kien mistoqsi fuq l-erba' każijiet msemmija, hu beda billi stqarr li huwa għandu l-vizzju tad-

¹ Fol.11

droga kokaina. Mill-bqija, l-istqarrija ftit li xejn titfa' dawl fuq l-akkużi stante li l-imputat eżerċita d-dritt tiegħu li jibqa' sieket.²

L-Ispettur Jonathan Ransley xehed li ġie infurmat minn PS928 Mifsud li kien avviċinah ċertu Vincent Azzopardi u staqsieh jekk kienx irrangalu fuq xi akkużi li kienu ser jinħarġu fil-konfront tiegħu. L-investigazzjoni wriet li l-imputat wiegħed lil Azzopardi li ser ikellem lis-surgent fuq l-akkużi li kienu ser jinħarġu fil-konfront tal-istess Azzopardi wara li dan tal-aħħar għadda tlett mitt Ewro lill-imputat biex jithallas is-Surgent. Kif appena sar jaf b'dan kollu, is-Surgent informa lix-xhud li mill-ewwel talab lill-Magistrat tal-Għassa għal hrug ta' mandat ta' arrest fil-konfront ta' Vincent Azzopardi u Thomas Camilleri.

L-ispettur kompli:

*"... bazikament li fit-18 ta' Settembru waqt li kien arrestat fl-għassa kien hemm Thomas Camilleri arrestat ukoll fuq kwistjoni oħra, filwaqt li s-Surgent kien qed jispjegalu fuq il-breathalyser u l-incident....Thomas Camilleri kien qed jisma kollox. Xi jiem wara Thomas Camilleri għamel kuntatt ma' dan Vince permezz ta' telefown u ltaqghu fejn Sparkle Image il-Gżira u qallu li s-Surgent kien qallu li Thomas qali lil Vince li kien ġie l-kugin tal-partner ta-Surgent Ramon u qallu li jekk jaghti xi haga zghira lis-Surgent qallu li kien iwaqqa' c-charges. X'hin Vince talbu l-ammont mitlub x'kien Thomas qallu skont kemm ghandek fuqek u qallu 300 euro u qallu 300 euro se naghtik. Marru imbagħad l-għassa Sliema kemm Vince u kemm Thomas fejn Thomas dahal wahdu l-għassa biex suppost jaghti l-flus lis-Surgent u Vince stqarr li kien telaq u qatt ma ra l-flus ghaddew lil Ramon..."*³

Ransley jispjega ukoll li hemm diversi rapporti li saru fil-konfront tal-imputat minn Nicholas Meilaq rigward xiri ta' pappagall li qatt ma wasal għandu kif ukoll approprjazzjoni indebita ta' mobile.

Peress li l-imputazzjonijiet jirrigwardaw tlett (3) okkażjonijiet separati fejn l-imputat arrikixxa ruħu minn flejjes ta' terz u cioe fil-każ ta Azzopardi, tlett mitt ewro, fil-każ ta' Meilaq, hames mitt ewro u mobile phone għad-detriment ta' Jonathan Baldacchino, imiss li jiġu kunsidrati il-provi li jirrigwardaw l-imputazzjonijiet speċifiċi.

1. Hamest mitt ewro (€500)

² Fol.9-10

³ Fol.20-21

PS 1543 Oliver Cassar⁴ spjega li nhar it-18 t'Awwissu 2015, rrikorrew ġewwa l-Għassa ta' San Ġwann, ċertu Nicholas Meilak u Dylan Adel li irraportaw li kienu miftehma mal-imputat Thomas Camilleri biex ibieghlhom pappagall wara li għaddewlu hames mitt Ewro (Euro 500) lil Camilleri. L-imputat kien urihom ritratti ta' pappagall rari u għalhekk kienu ftehm sabiex jiltaqgħu fi Triq San Albert Gżira . Kien hemmhekk li għaddewlu l-flus u hu qalilhom jistennewh ġewwa l-Gżira iżda l-imputat baqa' ma tfaċċax. Tentattivi biex isir kuntatt mal-imputat kienu fin-negattiv.⁵ Ix-xhud esebixxa l-**Current Incident Report**⁶ relattiv.

Dylan Elamrousi beda biex jispjega kif siehbu, ċertu Nicholas Meilaq, tellgħa post fuq Facebook biex jara kienx hemm xi hadd li kellu pappagall Macaw għall-bejgħ. Hemm wiegħbu l-imputat li kellu pappagall għal bejgħ li kien ser ibieghhulu bi prezz orħos ta' hames mitt Ewro (Euro 500). Għalhekk ftehm biex jiltaqgħu u x-xhud flimkien ma Meilaq marru jiltaqgħu mal-imputat quddiem l-Għassa tal-Pulizija tal-Gżira. Kif appena għaddewlu l-flus, l-imputat qalilhom li kien ser imur igibulhom, iżda dan baqa' qatt ma tfaċċa.⁷ Damu madwar sagħtejn jistennewh u bdew iċemplulu. Camilleri infurmawhom li kien ġej iżda xorta baqa ma tfaċċax. B'hekk iddeċidew jippruvaw jaraw fejn joqgħod u kien hemm persuna li uriethom fejn setgħu isibuh. Elamrousi jtemm ix-xieħda tiegħu billi ikkonferma li kien ma Meilaq meta dan fuq Facebook beda jikkomunika mal-imputata u b'hekk raha c-chat li l-istess Meilaq kellu mal-imputat.⁸

Nicholas Meilaq, spjega li huwa kien għamel rapport fit-18 t'Awwissu 2015 għaliex kien ftiehem mal-imputat, li kien jafu minn fuq Facebook u ġieli ltaqgħu Paceville, sabiex jixtri pappagall mingħandu. Ghalkemm dan kien jiswa elf Ewro hu tah hames mitt ewro (€500). Dawn il-flus għaddew għand l-imputat "*Lilu personali*"⁹ il-Gżira fejn ftehm li kellhom jiltaqgħu u kien tah hames mitt Ewro (Euro 500).¹⁰

Hu minnu dak li tishaq l-abbli difensur fit-trattazzjoni orali minn tagħha li ma ngabet l-ebda prova dwar il-*posts* fuq Facebook u lil min kien jappartjeni dak il-*profile* li wassal sabiex Meilaq jiltaq minn idejh il-hames mitt ewro. Madanakollu ġie ampjament ippruvat li dawn il-flejjes marru għand hadd għajr

⁴ Fol.53

⁵ Fol.53-55

⁶ **Dok.OC1** a fol.57

⁷ Fol.75-76

⁸ Fol.76-77

⁹ Fol.98

¹⁰ Fol.97-98

l-imputat. Mieghu biss ikkomunika kemm sabiex saru l-arrangamenti kif ukoll wara li telaq bi flusu!!

Fil-fehma tal-Qorti m'hemmx dubbju li l-Facebook *profile* kien tal-imputat għaliex l-arrangamenti saru fuq Facebook iżda wara l-imputat ippreżenta ruħu lill-parte leża tant li kien hu w hadd għajru li hadlu l-flus u ħarab bihom. Inltre meta ċempillu fuq il-mobile li kien tah, dan wiegħbu w qallu li kien ser igib il-flus iżda minn dan ma sar xejn.

2. Il-Mobile

WPC 31 Susan Muscat spjegat li nhar it-2 ta' Lulju 2015, kien irrikorra gewwa l-Għassa tal-Mosta ċertu Jonathan Baldacchino li rrapporta li aktar kmieni dakinhar huwa kien ha lift mal-imputat, ħabib tiegħu, bil-karozza tiegħu. Il-lift kien mix-Xatt, il-Gżira san Naxxar. Waqt li kienu qeghdin fi triqthom lejn in-Naxxar, l-imputat talab lil Baldacchino għal mobile tiegħu, Samsung S4, għaliex skond Camilleri il-mobile tiegħu kien bla *battery*. X'hin waslu fid-destinazzjoni, Baldacchino talbu biex jieħu l-mobile lura iżda l-imputat qabad u saq u ha l-mobile miegħu. Ix-xhud ikkonfermat il-**Current Incident Report**¹¹ redatt minnha.¹²

Jonathan Baldacchino xehed kif fit-2 ta' Lulju, 2015, l-imputat – li kien ilu jafu minn żmien l-iskola - tah lift minn Tas-Sliema san-Naxxar wara li rah jistenna fuq il-*bus stop*. Hekk kif hu, Baldacchino ħareġ mill-karozza, l-imputat talbu għal mobile sabiex jagħmel telefonata iżda appena tahulu Camilleri qabad u saq bih. Baldacchino kkonferma ukoll li l-mobile kien Samsung S4 li kien jiswa madwar mitejn u ħamsin Ewro (Euro 250).¹³

3. Tlett Mitt Ewro (€300)

PS928 Ramon Mifsud Grech, spjega li fit-18 ta' Settembru 2015, huwa kien assista fuq kollizzjoni li kienet seħħet gewwa l-Imsida fejn kienet ttajret tfajla u s-sewwieq baqa' sejjer. Mill-investigazzjonijiet li kienu saru, Mifsud Grech kkonferma li kienu waslu għal min kien is-sewwieq, li kien ċertu Vincent Azzopardi. Jgħid ukoll li dak il-hin li gie arrestat Azzopardi, gewwa l-Għassa ta' Tas-Sliema kien hemm preżenti l-imputat. Gara li waqt illi bdew isiru t-

¹¹ **Dok.SM1** a fol.81-83

¹² Fol.79-81

¹³ Fol.116-118

testijiet fuq Azzopardi, l-imputat kien qiegħed jisma u josserva kull ma' beda għaddej, inkluz ukoll il-fatt li s-Surġent Mifsud Grech informa lill-Azzopardi li kienu ser jinħargulu l-akkużi fil-konfront tiegħu.¹⁴ Madwar hamest ijiem wara, Azzopardi ċempillu biex jistaqsih jekk l-akkużi kienx ħariġhom fil-konfront tiegħu, għal-liema mistoqsija s-surġent wieġeb li kien ħariġhom. Mifsud Grech kompli:

"U kien qalli jimporta nigi nkellmek Surġent? Ghidtlu iwa mela le, u kien gie xi nofs siegħa wara ġewwa l-ghassa tas-Sliema jkellimni. Dan gie jkellimni u ma xtaqx ikellimni quddiem il-kuntistablijiet kollegi tiegħi gol-ghassa u qalli jimporta nkellmek barra, ghidtlu iwa mela le, u hrigt barra fil-parapett tal-ghassa nkellmu u qalli kellmek dak[?], bil-kunfidenza jigifieri qisni qed nitkellem ma' wiehed go kazin, qalli kellmek dak? Ghidtlu dak min hu jien? Qalli uwejjja Surġent kellu jkellmek dak ma kellmekx? Ghidtlu hi ma nafx għalxiex qed tghid ta', qalli uwejjja l-kugin tal-mara tiegħek ma kellmekx? Ghidtlu ha nidhol 'il ġewwa ghax ma nafx għalxiex qed tghid. Imbagħad f'daqqa wahda malli rani mat-tielet darba jew mar-raba' wahda ma nafx x'inhu jghid, imbagħad taha wahda daqqa fuq mohhu Vince Azzopardi qalli 'l'Alla għamilhieli'...qalli li kien avvicinah Thomas Camilleri u kien qallu isma s-Surġent Ramon qalli 'l-mara tiegħu nafha sew jien il-kugin tagħha, qallu tini tliet mitt Euro qallu issa nġhadduhomlu u l-akkużi ma jinħargux'. Dan kolu diskors ta' Vince".¹⁵

Kif sema hekk, is-Surġent daħal jgħajjat lil PC1394 sabiex johroġ hdejh u staqsa lil Azzopardi sabiex jerga jirrepeti dak li kien għadu kemm qallu, kif fil-fatt sar. Sussegwentement huwa kien informa lill-Ispettur Ransley b'dan kollu. Iċ-charges kontra Azzopardi kienu nħargu kif anke hemm indikat fil-*Current Incident Report*¹⁶ redatt minnu.¹⁷

In kontro-eżami jsemmi kif Azzopardi ma marx minn jeddu l-Għassa iżda kellu jibgħat għalih fil-kors tal-investigazzjonijiet kondotti minnu.¹⁸ Meta daħal għal *night watch*,¹⁹ l-imputat kien diġà l-Għassa bilqegħda wara l-counter fejn jinqeda l-pubbliku. Dan seħħ ghax l-ghassa ma għandhiex ċella u fejn soltu detenut jinżamm fis-*Sergeant's Room*, ma kellux pulizija biżżejjed biex iħalli wiehed miegħu.²⁰ Temm ix-xieħda tiegħu billi saħaq li, Camilleri, tul "*l-investigazzjoni shiħa ta' Vince kien prezenti*".²¹

¹⁴ Fol.84-85

¹⁵ Fol.85-86

¹⁶ **Dok.RMG1** a fol.88-93

¹⁷ Fol.86

¹⁸ Fol.160-161

¹⁹ Din tibda miss-6pm sa 6am

²⁰ Fol.162

²¹ Fol.162

L-imputazzjonijiet²² maħruġa fil-konfront t'Azzopardi flimkien ma-*Charge Book*²³ ġew esibiti minn **WPS110 Maria Scicluna**.²⁴

Vincent Azzopardi jibda id-depożizzjoni tiegħu billi jikkonferma li kien wehel tlett (3) snin Probation fuq akkużi relatati mal-każ ta' tixhim. Xehed kif fit-18 ta' Settembru 2015 kellu incident bil-karozza fejn huwa kien laqat tfajla u saq minn fuq il-post. Madwar siegħa wara, ċemplulu sabiex jinżel l-Għassa ta' Tas-Sliema sabiex iwieġeb għal xi domandi. Kif mar l-Għassa, is-surgent Ramon beda jagħmillu xi domandi. Dak il-hin ġewwa l-Għassa kien hemm preżenti ukoll l-imputat Camilleri. Wara li ġie interrogat kien ntbagħat id-dar.²⁵

L-għada waranofsinar kien ċempillu l-imputat Thomas Camilleri u qallu li ried jiltaqgħa miegħu *"Biex nirrangalek mas-Surgent"*. Hu ltaqa mal-imputat fejn l-Għassa u tah tlett mitt ewro (€300).²⁶ Ramon. Azzopardi jgħid li hu emmen lill-imputat għaliex dak iż-żmien kien mifxul *"Jien kollox 'iva' bdejt ngħidlu. Ghax kont qiegħed inkwetat fuq dik it-tfajla u x'għara u ma għarax... [Camilleri] qalli 'aqbad u tih xi haga, ghax dak johrog mal-kugina tieghi, issa nirrangalek miegħu jien'"*²⁷. Tah it-tlett mitt ewro għaliex daww biss kellu fuqu meta ltaqa mal-imputat u iżid li Camilleri ma talbux ammont iżda kien hu li staqsieh jekk kienux *"'Biżżejjed 300?' qalli 'iva'....Hu daħal l-Għassa u jien tlaqt l'hemm"*.²⁸ Azzopardi jżid li lil Camilleri kien jafu minn wiċċu biss.²⁹

Azzopardi jkompli:

*"Imbagħad cempilli u qalli biex niltaqgħu fis-sitta go x'imkien tal-kafe, u ma' ltqajna qatt. U imbagħad mort kellimt lis-surgent ghidtlu: 'Hemm għalfejn naghmel claim?' Qalli: 'Le' s-Surgent. 'Ma naghmilx claim ilqatt tfajla?'. U imbagħad ghidtlu 'Hemmhekk all right?'. Qalli: 'X'all right?'. Ghidtlu: 'Bgħattlek il-flus ma' Thomas'. U imbagħad hadli ismi u kunjomi u imbagħad rcevejt it-tahrika bil-Qorti.... [is-surgent] gibed lill-Pulizija l-oħra bhala xhieda li jiena ghidtlu hekk."*³⁰

Mistoqsi in kontro-eżami, Azzopardi kkonferma li meta kien ġie mitkellem għall-istqarrija ġewwa l-Għassa, liema stqarrija damet madwar siegħa jew

²²**Dok.MS1** a fol.100

²³ **Dok.MS2** a fol.101-103

²⁴ Fol.95.

²⁵ Fol.121-124

²⁶ Fol.125

²⁷ Ibid.

²⁸ Fol.126

²⁹ Fol.127

³⁰ Fol.127

siegħa w nofs, kien hemm prezenti pulizija bl-uniformi u kif ukoll kien hemm xi nies mingħajr uniformi.³¹ Ma jiftakarx kienx hemm l-imputat prezenti għalkemm kien jafu minn wiċċu fis-sens li dan kien jgħaddi minn quddiem il-garaxx iżda qatt ma waqaf ikellmu w darba ra ritratt tiegħu fuq Facebook.³²

Kieku ix-xhud ried iżżejjien il-verżjoni tiegħu, faċilment seta jagħmel dan biex issaħħaħ l-istess verżjoni fis-sens li dan avviċinah biex jithallas is-surgent propju għaliex kien prezenti meta gie mitkellem! Minflok itenni li ma jiftakarx dan id-dettal.³³

L-istess jingħad in kwantu għax-xiehda tiegħu li Camilleri ma talbux xi ammont speċifiku iżda kien Azzopardi stess li staqsieh jekk it-tlett mitt ewro li kellu fuqu kienux biżżejjed sabiex jixxaħham is-surgent. F'għajnejn il-Qorti dan kollu jimmillita sabiex it-testimonjanza ta' Azzopardi tingħata kredibbilità assoluta u l-Qorti qed tistrieħ fuqha bħala li għandha mis-sewwa.

In konsiderazzjoni ta' dawn ir-rizultanzi proċesswali dak li jirrizulta sfaċċatament hu l-*modus operandi* tal-imputat Camilleri. Il-*pattern of behaviour* tiegħu hu li jwassal persuni jgħaddulu flejjes jew oġġett bħal mobile ta' Baldacchino, u jippussesa ruħu minnhom. Dan seħħ f'kull każ li dwaru gie akkużat. Il-makkakerija tal-imputat, adoperata sabiex jinganna lil Azzopardi, tidher fiċ-ċar meta għażel li jiltaqa' ma' Azzopardi biex dan jgħaddilu l-flus propju barra l-Għassa, fejn saħansitra deher diehel gewwa.

Gurisprudenza

A. Frodi

Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Anthony Fountain u Stephen k/a Steve Abela**, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) elenkat l-elementi rikjesti sabiex jissusisti r-reat ta' truffa:³⁴

Fil-Liġi tagħna biex ikun hemm it-truffa jew il-frodi innominata irid ikun gie perpetrat mill-agent xi forma ta' ingann jew qerq, liema ingann jew qerq ikun wassal lill-vittma sabiex tagħmel jew tonqos milli tagħmel xi haga li ggibilha telf patrimonjali bil-konsegwenti qligħ għall-agent ... jekk l-ingann jew qerq ikun jikkonsisti f'raggiri jew artifizi - dak li fid-dottrina jissejjah ukoll mis en scene - ikun

³¹ Fol.163-164

³² Fol.165-166

³³ Fol.166

³⁴ Deċiża 15.12.2011 per Onor. Maġistrat Dr. Doreen Clarke

hemm it-truffa; jekk le ikun hemm hemm ir-reat minuri ta' frodi innominata (jew lukru frawdolenti innominat).³⁵

X'jikkostitwixxi raggiri w artifizji gie ikkunsidrat f' diversi sentenzi fosthom dik **il-Pulizija vs Charles Abela** fejn il-Qorti ghamlet ezami *funditus* fuq ir-reat ta' frodi.³⁶

Fi kliem **Antolisei**:³⁷

artificio e' ogni studiata trasfigurazione del vero, ogni camuffamento della realta' effettuato sia simulando cio che non esiste, sia dissimulando ... cioe che esiste. Il raggio d'altra parte e un avvolgimento ingenuo di parole, destinate a convincere: piu precisamente una menzogna corredata da ragionamenti idonei a farla scambiare per verita. E certo che l'espressione del codice di per se' richiama l' idea di una certa astuzia o di un sottile accorgimento nel porre l'inganno in opera.

Antolisei jkompli jghid pero li

*nell'applicazione pratica della legge questa idea e' andata sempre piu affievolendosi, fin quasi a scomparire del tutto. Per tal modo si e' finito con l'ammettere che anche la semplice menzogna puo bastare per dare vita alla truffa.*³⁸

Illi f'dan is-sens anke l-Qorti ta' l-Appell Kriminali qalet hekk dwar il-messa in xena:

*Il-Ligi taghna ma tirikjediex li l-messa in xena, cioe dawk l-artifizji jew raggiri, ikunu xi haga kkumplikata jew arkitteta b'hafna pjani.*³⁹

Imbaghad fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Marjanu Zahra**:⁴⁰

*Biex jissussti ir-reat tal-frodi jew truffa gie ritenut kostantement fil-gurisprudenza u fis-sentenzi tal-qorti taghna illi iridu jinkonkorru diversi elementi. Ibda biex irid ikun hemm ness bejn is-suggett attiv u is-suggett passiv tar-reat u cioe' bejn minn qiegħed jikkometti ir-reat u il-vittma. Hemm imbagħad l-element materjali ta' dana ir-reat u cioe' l-użu ta' ingann jew raggieri li iwasslu lil vittma sabiex isofri it-telf patrimonjali. Finalment huwa necessarju li ikun hemm l-element formali tar-reat konsistenti fid-dolo jew fl-intenzjoni tat-truffatur jew frodatur li jinganna u dana sabiex jikseb profitt jew vantaġġ għalih innifsu. Jekk xi wieħed jew iktar minn dawn l-elementi huma nieqsa, allura ir-reat tat-truffa ma jistax jisussisti. Illi f'sentenza mogħtija mill-Qorti ta' l-Appelli Kriminali (per Imħallf Carmel. A. Agius) deciza fit-22 ta' Frar 1993, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Charles Zarb**, il-Qorti ghamlet espozizzjoni ferm preciza studjata u dettaljata għar-rigward ta' l-*

³⁵ **Pulizija vs Carmela German**; Qorti tal-Appell Kriminali; Deciza 30.12.2004 u l-gurisprudenza hemm kwotata

³⁶ Deciza 06.07.2016 per Onor. Maġistrat Dr. Josette Demicoli

³⁷ **Manuale Di Diritto Penale** (Giuffrè) paġna 356

³⁸ Op. Cit. paġna 357

³⁹ **Pulizija vs Emanuel Ellul**; Deciza 20.06.1997

⁴⁰ Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali per Onor. Maġistrat Dr. Edwina Grima; Deciza fit-2.03.2011

elementi ta' dana ir-reat. Il-Qorti bdiet sabiex esprimiet ruhha b'dan il-mod ghar-rigward ta' dana ir-reat:

“Id-delitt tat-truffa huwa l-iprem fost il-kwalitajiet ta' serq inpropriji u hu dak li fl-iskola u fil-legislazzjoni Rumana kien maghruf bhala steljolat u li jikkorrispondi ezattament ghat-truffa tal-Codice Sardo, ghal frodi tal-Kodici Toskan, ghal Engano jew Estafa fil-kodici Spanjol, ghal Bulra f'dak Portugiz, u ghal Esroquerie fil-Kodici Francis ... Id-disposizzjonijiet tal-Kodici taghna li jikkontemplaw ir-reat ta' truffa kienu gew mehuda minn Sir Adriano Dingli mill-paragrafu 5 ta' l-artikolu 430 tal-Kodici delle Due Sicilie li hu identiku h'ief ghal xi kelmiet insinjifikanti ghal Kodici Franciz (artikolu 405) avolja dan, il-Kodici delle Due Sicile, it-truffa kien sejhilha Frodi”. Skond giurisprudenza kostanti, l-ingredjenti ta' l-element materjali ta' dan id-delitt ta' truffa, huma dawn li gejjin.

Fl-ewwel lok bhala suggett attiv ta' dan id-delitt jista' ikun kulhadd.

Fit-tieni lok il-Legislatur, aktar mill-interess socjali tal-fiducja reciproka fir-rapport patrimonjali individwali, hawn qed jittutela l-interess pubbliku li jimpedixxi l-użu ta' l-ingann u tar-raggieri li jinducu bniedem jiddisponi minn gid li fil-kors normali tan-negozju ma kienx jagħmel.

Fit-tielet lok hemm l-element materjali tat-truffa u jikkometti d-delitt tat-truffa kull min:

- a. b'mezzi kontra l-liġi, jew
- b. billi jagħmel użu minn ismijiet foloz jew
- c. ta' kwalifiki foloz jew
- d. billi jinqeda b'qerq iehor u
- e. ingann jew
- f. billi juri haga b'oħra sabiex iġieghel titwemmen l-eżistenza ta' intrapriži foloz, jew ta' hila
- g. jew ta' hila
- h. setgħa fuq haddiehor jew
- i. ta' krediti immaginarji jew
- j. sabiex iqanqal tama jew biża dwar xi ġrajja kimerika, jagħmel qliegħ bi hsara ta' haddiehor.

.... Hu necessarju biex ikun hemm ir-reat ta' truffa, li l-manuvri jridu jkun ta' natura li jimpresjonaw bniedem ta' prudenza u sagacja ordinarja, li jridu jkun frawdolenti u li hu necessarju li jkun impjegati biex jipperswadu bl-assistenza ta' fatti li qajmu sentimenti kif hemm indikat fil-liġi.”

Dwar l-artifizzji intqal mill-Qorti illi “hemm bzonn biex ikun reat taht l-artikolu 308 illi l-kliem jkun akkumpanjat minn apparat estern li jsahhah il-kelma stess fil-menti ta' l-iffrodat. Din it-tezi hija dik accettata fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti anke kollegjalment komposta fil-kawza “Reg vs Francesco Cachia e Charles Bech (03.01.1896 – Kollez.XV.350) li fiha intqal illi “quell' articolo non richiede solamente una asserzione mensioniera e falza, ma richiede inoltre che siano state impiegate, inganno, raggiero o simulazione, ed e' necessario quindi che la falza asseriva sia accompagnata da qualche atto diretto a darla fede.”

Ghar-reati ta' truffa komtemplat fl-artikolu 308 tal-Kodici kriminali, il-Qorti iccitata lill-Imhalled Guze Flores fejn qal illi “kif jidher mid-dicitura partikolari deskrittiva adoperata, hemm bzonn li tirrizulta materjalita' specifika li sservi ta' supstrat għall-verosimiljanza tal-falsita prospettata bhala vera u b'hekk bhala mezz ta' qerq. Ma huwiex bizzzejjed għal finijiet ta' dak l-artikolu affermazzjonijiet, luzingi, promessi, minghajr l-użu ta' apparat estern li jirrivesti bi kredibilita' l-affermazzjonijiet menzjonjieri tal-frodatur. Il-liġi tagħti protezzjoni specjali kontra l-ingann li jkun jirrivesti dik il-forma tipika, kwazi teatrali, li tissupera il-

kawtela ordinarja kontra s-sempliċi u luzingi, u li taghti li daww l-esterjorita ta' verita kif tirrendi l-idea l-espressjoni felici fid-dritt Franciz mise-en-scene."

"....Kwantu jirrigwarda l-element formali, cioe' kwantu jirrigwarda d-dolo ta' dan ir-reat ta' truffa, jinghad illi jrid jkun hemm qabel xejn l-intenzjoni tal-frodatur li jipprokura b'ingann l-konsenja tal-flus jew oggett li jkun fi profit ingust tiegħu. L-ingustizzja tal-profitt tohrog mill-artikolu 308 tal-Kodici Kriminali fejn il-kliem "bi hsara ta' haddiehor" ma jhallux dubbju dwar dan. Jigifieri biex ikun hemm l-element intenzjonali tar-reat ta' truffa, hemm bzonn li s-suggett attiv tar-reat fil-mument tal-konsumazzjoni tiegħu ikun konxju ta' l-ingustizzja tal-profitt u b'dan il-mod il-legittima produttivita tal-profitt hija bizzejjed biex teskludi d-dolo."

*Illi minn dina l-esposizzjoni maghmula mill-Qorti ta' l-Appell li iccittat diversi sentenzi oħra tal-qradi tagħna jidher illi l-elementi rikjesti sabiex jisussisti ir-reat tal-frodi baqghu invarjati fi-zmien. Illi f'sentenza mogħtija mill-Corte di Cassazione Penale ġie deciz illi element ewelieni fir-reat tal-frodi huwa **"l'elemento del danno patrimoniale"** Biex imbagħad jissusti dana it-tip ta' reat huwa necessarju illi jezistu **"I tre momenti di cui si compone il reato e' cioe' la produzione dell'artificio, nella successive induzione in errore e nella conseguenziale produzione dell'ingiusto profitto per l'agente."** (Cassazione penale sez.II 3 ottobre 2006 n.34179)*

*Illi għar-rigward ta' dana l-element soggettiv tar-reat tat-truffa, kif ġie ritenut mill-awtur Francesco Antolisei, ikkwotat f'sentenza oħra mogħtija mill-Qorti ta' l-Appelli Kriminali (Il-Pulizija vs Patrick Spiteri deciza 22/10/2004) : **"L'agente ... deve volere non solo la sua azione, ma anche l'inganno della vittima, come conseguenza dell'azione stessa, la disposizione patrimoniale, come conseguenza dell'inganno e, infine, la realizzazione di quell profitto che costituisce l'ultima fase del processo esecutivo del delitto. Naturalmente occorre che la volonta sia accompagnata dalla consapevolezza del carattere frodatorio del mezzo usato, dell'ingiustizia del profitto avuto in mira e del danno che ne deriva all'ingannato."***

*Illi l-artikolu 309 tal-Kapitolu 9, imbagħad jikkontempla ir-reat minuri tal-frodi innominat. Illi għar-rigward ta' dana ir-reat, għalkemm l-element tar-"raggiri" jew l-"artifizji", huwa nieqes u allura anke gidba sempliċi hija bizzejjed għal kummissjoni ta' dana ir-reat, iżda dana irid bil-fors iwassal sabiex il-vittma u cioe' is-suggett passiv ta' dana ir-reat isofri xi telf patrimonjali. Illi kif ġie deciz fis-sentenza Il-Pulizija vs Carmela German (Appelli Kriminali Inferjuri 30/12/2004): **"Kwantu għal kwistjoni jekk il-gidba sempliċi – a differenza ta' l-artifizji u raggiri – tistax tammonta ossia twassal għar-reat ta' frodi innominata, ir-risposta hija certament fl-affermattiv, basta li tali gidba tkun effettivament tammonta għal qerq, cioe' intiza jew preordinata sabiex il-persuna l-oħra (il-vittma) tagħmel jew tonqos milli tagħmel xi haga li qgibilha telf patrimonjali bil-konsegwenti arrikkiment għal min jghid dik il-gidba u basta, s'intendi li tkun effettivament waslet għal dana it-telf min-naha u arrikkiment min-naha l-oħra."** [enfasi tal-Qorti]*

Fid-dawl ta' dan it-tagħlim ġurisprudenzjali magħdud mar-rizultanzi proċesswali l-Qorti tqis li hekk kif l-imputat wera lil Meilaq ritratt ta pappagall fuq Facebook, wettaq il-messa in xena billi għamel użu minn apparat estern biex saħħaħ il-konvinzjoni ta' Meilaq li l-pappagall kien tiegħu w kien lest li jbiegħhulu għal prezz ta' €500.

L-ingann tal-imputat kien ukoll preżenti meta dan ġie għel lil Azzopardi jiltaqgħu hdejn l-Għassa biex b'hekk kompla jikkonvinci li l-flus li kien ser jgħaddilu kienu ntizi għall-but tas-Surgent. Dan wara li kien semmielu li kien kuġin tal-mara tas-Surgent.

Peress li Camilleri uża ingann, fejn bla misthija Camilleri talab lil Azzopardi jiltaqa' miegħu barra l-Għassa, propju dik l-Għassa fejn Mifsud Grech kien stazzjonat, l-għemil tal-imputat jinkwadra ruħu fir-reat ta' truffa kontemplat bl-artikolu 308 tal-Kodiċi Kriminali. F'dan il-każ l-imputat inqeda w uża "*apparat estern li jirrivesti bi kredibilita' l-affermazzjonijiet menzjonjieri*" tiegħu.⁴¹

Il-Qorti tqis li dawn il-fatti jinkwadraw wriehom fir-reati ta' truffa kif ukoll f'dak ta' frodi innominata fejn semplici gidba hi biżżejjed sabiex jimmaterjalizza dan ir-reat.

B. Trading in Influence

Il-Prosekuzzjoni b'għaqal xlit lil Camilleri anke bir-reat kontemplat bl-artikolu 121A tal-Kodiċi kriminali, l-hekk msejjaħ *Trading in Influence*. Id-dispożizzjoni rilevanti tipprovdi:

121A(1). Kull min iwiegħed, jagħti jew joffri, sew b'mod dirett sew indirett, xi vantagg mhux xieraq lil xi persuna ohra li tasserixxi jew tikkonferma li huwa jew hija jkunu kapaci li jagħmlu xi influwenza mhux xierqa fuq il-mod kif tiddeciedi xi persuna li hemm imsemmija fl-artikoli precedenti ta' dan is-subtitolu, sabiex igieghel lil dik l-persuna ohra tesercita dik l-influwenza, sew jekk dak il vantagg mhux xieraq ikun għal dik il-persuna ohra jew għal xi hadd iehor, għandu, meta jinsab hati, jehel il-piena ta' prigunerija għal żmien minn tliet snin sa sitt snin.

(3) Ir-reati msemmija fis-subartikoli (1) u (2) jkunu saru għalkollox sew jekk il-kapaċità allegata li ssir influwenza mhux xierqa kienet jew ma kienetx teżisti, sew jekk l-influwenza tkun jew ma tkunx saret u sew jekk l-influwenza pretiża twassal jew ma twassalx għar-rizultat intiż.

⁴¹ Onor. Maġistrat Dr. Edwina Grima. **Il-Pulizija vs Katia Formosa Magro**; Deciża 23 ta' Frar 2011

Fis-sentenza **Ir-Repubblika ta' Malta vs Dr. Noel Arrigo**⁴² il-Qorti Kriminali ikkunsidrat:

Illi l-interpretazzjoni ta' din id-disposizzjoni tal-ligi giet esposta f'zewg sentenzi moghtija mill-Qrati taghna u cioe' wahda moghtija mill-Qorti Kriminali fit-13 ta' Lulju 2006 **flismijiet** u it-tieni wahda deciza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fis-17 ta' Settembru 2008 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Gino Zammit** fejn inghad:

"Illi minn ezami ta' l-artikolu gdid 121A jemergu zewg reati separati. Dak kontemplat fis-subartiklu (1) huwa dak ta' persuna li twieghed, taghti jew toffri, xi vantagg mhux xieraq lil xi persuna ohra li tasserixxi jew tikkonferma li huwa jew hija jkunu kapaci li jaghmlu xi influwenza mhux xierqa fuq il-mod kif tiddeciedi xi persuna li hemm imsemmija fl-artikoli precedenti. Mela hawn ghandha il-kaz fejn A is-soggett attiv, qieghed iwieghed, joffri jew jaghti lil B xi vantagg mhux xieraq biex B jinfluwenza kif jiddeciedi C., sija jekk dak il vantagg mhux xieraq ikun ghal C jew ghal xi hadd iehor, prezumibbilment D."

C. Approprijazzjoni Indebita

Illi galadarba l-imputat hu akkużat bl-approprijazzjoni indebita tal-mobile ta Baldacchino, qed issir riferenza għad-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Enrico Petroni u Edwin Petroni** fejn intqal:⁴³

Dan ir-reat [ta' approprijazzjoni indebita] jiddistingwi ruħu mir-reat ta' serq, ghax l-oggett li jkun, jigi moghti mill-agent volontarjament u mhux jittiehed kontra l-volonta' jew minghair il-kunsens tad-detentur; u jiddistingwi ruħu ukoll mit-truffa ghax id-detentur tal-haga ma jigix ingannat permezz ta' raggiri jew artifizji biex jitleq minn idejh dik il-haga favur l-agent. [sottolinejar ta' din il-Qorti]

Imbagħad fis-sentenza **Il-Pulizija vs Marbeck Cremona** il-Qorti kellha s-segwenti konsiderazzjonijiet x'tagħmel:⁴⁴

"Skond giurisprudenza kostanti u anke skond awturi, generalment huwa ritenut li l-estremi ta' dan r-reat ta' approprijazzjoni indebita huma dawn li gejjin:

1. Illi l-pussess tal-haga jkun gie trasferit lis-suggett attiv tar-reat volontarjament mill-proprietarju jew detentur, ikun min ikun. Jigi specifikat hawnhekk biex ma jkunx hemm ekwivocita, li l-konsenja da parti tal-proprietarju jew detentur lil agent jew lis-suggett attiv tad-delitt, trid tkun maghmula *con l'animo di spostarsi del possesso*, ghax altrimenti jiffugura mhux r-reat tal-approprijazzjoni indebita, imma s-serq.

2. Illi t-trasferiment tal-pussess ma jridx wkoll ikun jimporta t-trasferiment tad-dominju cioe tal-propjeta' għaliex f'dan il-kaz ma jiffugurax l-element tal-azzjoni indebita.

⁴² Per Onor. Imħallef Dr. Giannino Caruana Demajo; Deciza 13 ta' Lulju 2006

⁴³ Deciza 09.06.1998. Ara wkoll **il-Pulizija vs Keith Arthur Mayho**, Deciza fl-4 ta' Frar 2013

⁴⁴ Deciza 15.02.2007 per S.T.O. Prim Imħallef, Dr. Vincent De Gaetano; Appell Numru 87/2007

3. Illi l-oggett irid ikun mobbli;
4. Illi l-konsenjatarju in vjolazzjoni tal-kuntratt jagħmel tiegħu il-haga cioe japproprja ruħu minnha, jew jbiegħha, jew jiddistruggiha *a proprio commodo o vantaggio*;
5. Irid ikun hemm wkoll l-intenzjoni tas-suggett attiv tar-reat li japproprja ruħu mill-oggett li jkun jaf li huwa ta' haddiehor"

Irrizulta li Baldacchino sellef il-mobile tiegħu lill-imputat sabiex dan jagħmel telefonata, użu speċifikat. Minflok l-imputat għamlu tiegħu, ippussesa ruħu minnu w'harab bih. Indubbjament dawn il-fatti jinkwadraw wriehom fir-reat t'approprjazzjoni indebita.

Reċidiva

Ġiet esibita sentenza tal-15 ta' Frar 2012 mogħtija mill-Onor. Magistrat Dr. Francesco Depasquale li biha l-imputat, li tiegħu jidhru l-konnotati, ġie kundannat għall-piena ta' tnejn u erbgħin (42) xahar prigunerija.⁴⁵ Għaldaqstant ġie pruvat l-addebitu tar-reċidiva.

Piena

Illi bejn l-ewwel u t-tielet imputazzjoni japplika l-prinċipju ta' konkors formali ta' pjeni bil-piena l-aktar gravi tkun dik kontemplata għat-tielet (3) imputazzjoni u cioe għar-reat ta' *Trading in Influence*, Artikolu 121A tal-Kodiċi Kriminali fejn il-piena hi dik ta' bejn tlett snin u sitt snin. Ittiehed kont ukoll li l-imputat hu reċidiv w' għalhekk il-massimu erogabbli jitla għal disa' (9) snin prigunerija.

Finalment il-Qorti qieset iċ-ċ-ċirkostanzi kollha tal-każ inkluż li Camilleri ma wera ebda rimors għall-għemilu fejn tul dawn l-għaxar snin qatt ma pprova jikkumpensa, mqar in parte, lil xi wiehed mill-individwi li nganna. Il-kondotta tiegħu wriet *pattern of behaviour* li ma jafx jitrazzan.

Decide

Għal dawn il-motivi l-Qorti, filwaqt li tillibera lill-imputat mill-imputazzjonijiet numru erba' (4), seba' (7) u tmienja (8), wara li rat l-artikoli 17, 31, 49, 50, 121A(1), 293, 308, 309 u 310(1)(ċ) tal-Kodiċi Kriminali, issib l-imputat Thomas

⁴⁵ Dok.JR1 a fol.69 et seq

Camilleri ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tiegħu w tikkundannah għal piena ta' **erba' snin u nofs prigunerija**.

Inoltre wara li rat l-Artikolu 15A tal-Kodiċi Kriminali, tordna lill-imputat jagħmel kumpens ta' ħamest mitt Ewro (€500) lil Nicholas Meilaq u lil Jonathan Baldacchino l-ammont ta' mitejn u ħamsin Ewro (€250).

Fir-rigward ta' Vincent Azzopardi, b'aderenza għal prinċipju tad-dritt *Ex turpi non oritur actio* il-Qorti mhux ser tgħaddi biex tagħmel ordni ta' kumpens lil Vincent Azzopardi.⁴⁶

Il-Qorti Ċivili, Prim Awla kellha is-segweni osservazzjonijiet x'tagħmel fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **John William Haynes (British Passport Number GBR 109801279) u martu Camelia Gladys Haynes nee` Winkworth (British Passport Number GBR 050197072) kontra Michelle Schembri (ID 6721A) u Mario Schembri (ID 443159M)**:⁴⁷

Mill-provi rrizulta li r-raguni ghala l-atturi nkarikaw lil binthom il-konvenuta Michelle Schembri sabiex tidher bhala x-xerrejja tal-fond de quo minflok deheru huma kienet sabiex tithallas anqas taxxa.

Din il-Qorti jidhrilha li għandha tissolleva marte proprio l-kwistjoni jekk agir bhal dan huwiex leċitu inkella le, u jekk jirrizulta li huwa illeċitu, allura trid tghid x'ikun l-effett fuq l-akkoljiment o meno tat-talbiet attrici kif dedotti.

Għalkemm fit-tielet paragrafu tar-risposta tiegħu, il konvenut Mario Schembri ma jiehux posizzjoni għajr li jafferma li qatt ma kien konsapevoli li kien se jkun komplici fi frodi u/jew evazzjoni tat-taxxa għall-atturi, din il-Qorti hija obbligata tiehu posizzjoni għaliex il-kwistjoni hija ta' ordni pubbliku u l-gudikant hu obligat li jirrileva l-kwistjoni ex officio. Dan jagħmlu in omagg għall-prinċipju, superjuri anke għall-interess privat tal-partijiet, illi l-gustizzja mhux semplicement trid tigi amministrata, izda trid tigi amministrata sewwa u skond il-ligi.

Fis-sentenza ta' din il-Qorti (PA/NC) fil-kawza '**Andrews et vs Borg**' tal-31 ta' Ottubru 2003 kien ritenut illi – Hu pacifiku fil-gurisprudenza li 'hija bla effett kwalunkwe obbligazzjoni magħmula fil-kawza illeċita u l-kawza hija illeċita meta hija pprojbita mill-ligi jew kuntrarju għall-ghemil xieraq jew għall-ordni pubbliku u l-konvenzjoni hija kontra l-ordni pubbliku meta hija kontra l-interess generali. Il-kwistjoni tal-legalita' jew le tal-konvenzjoni minhabba kawza illeċita tista' tigi sollevata mill-Qorti ex officio. ' Il-legislazzjoni ta' natura fiskali hi minnha nnifisha ta' ordni pubbliku in kwantu hu prezunt li saret fl-interess komuni. Għalhekk vjolazzjoni ta' dik il- legislazzjoni tmur kontra l-ordni pubbliku.

⁴⁶ Vide **E. Vella noè vs N. Schembri et** – Prim Awla (GCD) 28.06.92; **Perit R. Vassallo vs A. Cuschieri et** – Prim Awla (JSP) 18.05.1993; **C. Pace et noè vs P. Agius pro et noè** - Appell – 15..11.57 (Vol.XLI.i.684); **G. Scicluna vs F. Abela** - Appell – 14.05.1945 (Vol. XXXII.i.574)

⁴⁷ Per Onor. Imhalef Joseph Zammit McKeon; Seduta 28 ta' Frar 2011; Ċit. Nru,187/2009

.....

din il-Qorti tghid li għall-kaz tal-lum huwa operattiv il-principju tad-dritt li hadd ma jista' jjeħu vantaġġ mit-turpitudini tiegħu stess (ex turpi non oritur actio). Din il-massima tfisser li hadd ma jista' jibbaza azzjoni gudizzjarja fuq att immorali jew illegali. Issib applikazzjoni naturali (għalkemm mhux hekk ristretta) fil-kamp tal-kuntratti meta l-kawza tkun illecita. Fil-kawza "**Scicluna vs Abela**" (Vol.XXXII.I.174) il-Qorti tal-Appell kienet affermat il-principju li l-Qrati ma jistgħux ighinu jew jagevolaw lil dak li jkun għamel xi haga illecita (ara wkoll - "**J.M.V. Holding Limited et vs Karina Holdings Limited et**" – Qorti tal-Appell - 30 ta' Novembru 2007).

Dik il-Qorti irriteriet li tenut kont li l-leġislazzjoni kienet ta' natura fiskali, minnha nfisha hi waħda ta' ordni pubbliku w għalhekk il-Qorti ssollevat *ex officio* il-kwistjoni ta' legalità tal-aġir partikolari tal-konvenuta. *Multo magis* japplika dan ir-raġunament fid-dritt penali, indubbjament istitut li jħares l-ordni pubbliku, jinforzah u jissanzjonaw vjolazzjonijiet tiegħu.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech
Magistrat